

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/17154 GK 12

7/19322 GK 25

25 Subat 2020

Sayı : 30824082/610- **48828**
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM'nin 13.09.2019 tarihli ve 43452547-120.07/528553 sayılı yazısı.
b) TBMM'nin 17.10.2019 tarihli ve 43452547-120.07/548276 sayılı yazısı.

Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat OKTAY'a yöneltilen, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, İzmir Milletvekili Mahir POLAT' ın TBMM 7/17154 ve Antalya Milletvekili Cavit ARI' nın da 7/19322 Esas numaraları Yazılı Soru Önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KORUM
Bakan

EK:

-Cevap yazısı (2 Adet- 5 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

-TBMM Başkanlığı

Bilgi:

-Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MAHİR POLAT'IN
TBMM 7/17154 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

İzmir ilinin Tire ilçesinde bir tesisten çıkarılan sıvı atıklar kontrolsüz bir şekilde tarlalara dökülmektedir. Meslek odaları bu olaya ilişkin görüntülerin çevre felaketi olduğunu belirtmektedir. İzmir Tire Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan bio enerji üreten bir tesisten çıkarılan kimyasal atıklar, vidanjörlerle çevredeki tarım alanlarına boşaltılmaktadır. Ovaya dökülen sıvı atıklar buradan da Küçük Menderes Nehri'ne ve yer altı sularına karışmaktadır.

Alınan bilgilere göre, boşaltma işlemini yapan vidanjörler, organize sanayi bölgesinin ana çıkış kapısından değil arka kapısından çıkarılmak suretiyle tarlaların bulunduğu alana gönderilmektedir.

Şirketin yaptığı açıklamada, tarlalara dökülen atıkların organik gübre olduğunu belirtmektedir. Ancak organik atıkların dahi, yoğun ve kontrolsüz bir şekilde toprağa verilmesi meslek odaları tarafından doğru bulunmamaktadır. Bu atıkların belirli işlemlerden geçirilerek, dikkatli bir şekilde doğaya verilmesi gerekmektedir. Tüm bunların yanı sıra atıklarının analizinin yapılması gerekmektedir. Bio enerji üreten tesisin bu tutumu suç teşkil etmektedir. Yapılan işlem, söz konusu tesisin kendi atıklarından kurtulma işleminden başka bir şey değildir. Hem toprakların yok olmasına, hem de yer altı sularının kirlenmesine neden olan olay aynı zamanda tüm canlı yaşamının olumsuz etkilenmesine de sebep olmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Gerçekleşen bu doğa felaketi ilgili Bakanlıkların bilgisi dahilinde midir?
- 2) Bio enerji üreten tesislerden çıkan atıklarla alakalı yürütülen bir çalışma var mıdır? Var ise bunlar nelerdir?
- 3) Atık gübrelerin suya karışması ile sudaki canlılara zarar vereceği meslek odaları tarafından belirtilmektedir. Bu çerçevede gerekli önlemler alınmakta mıdır?
- 4) Organik gübre olduğu söylenen atıklar için gerekli inceleme yapılmış mıdır? Yapıldı ise bu incelemeler nelerdir?
- 5) Çevre konusunda meslek odalarının görüşleri dikkate almakta mıdır? Meslek odalarının görüşleri dikkate almıyor ise meslek odalarının olumsuz görüş bildirdiği bilinen konularda, neden bu görüşler dikkate alınmamaktadır?
- 6) Fabrika tarafından yapılan hangi işlemler sonucunda organik atıklar doğaya verilmektedir? Bu organik atıkların doğaya karışması hakkında yürütülen herhangi bir çalışma var mıdır?
- 7) Fabrikalardan çıkan organik atıkların halk sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri araştırılmış mıdır? Araştırıldı ise bunlar nelerdir?

CEVAPLAR

- 1) Konu ile ilgili olarak daha önce İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüze şikayetler iletilmiş olup; bu doğrultuda İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca 02.09.2019 tarihinde bahse konu Enfaş Enerji Elektrik Üretim A.Ş. Tire Biyogaz Şubesi'nde inceleme ve denetimde bulunulmuş olup, İşletmenin faaliyet konusunun hayvansal atıklardan biyogaz ile katı ve sıvı gübre üretimi olduğu, İşletmenin "Biyogaz fermantasyon atığından katı ve sıvı organik gübre ve toprak zenginleştirici üretimi ve pazarlama" faaliyet alanı için alınmış 30.07.2019 tarih ve Tr-35-06-007 çalışma izin numaralı İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden alınmış Çalışma Onay Belgesinin bulunduğu, söz konusu belgede sıvı ürünlerin kamyon tankerinde dökme olarak piyasaya arz edilebileceğinin yer aldığı tespit ve beyan edilmiştir.

2) Bioenerji tesislerinin atıklarının Atık Yönetimi Yönetmeliği uyarınca yönetiminin sağlanması gerekmekte olup, İl Müdürlüğümüzce atık kodlarına göre lisanslı tesislere gönderilmesi istenmektedir.

3,4,6) Tarım ve Orman Bakanlığından alınan bilgiye göre; atık gübreler de dahil olmak üzere her türlü tarımsal, endüstriyel ve kentsel faaliyet sonucu su kaynaklarına ulaşması muhtemel kirleticilerin belirlenmesine ilişkin çalışmalar Tarım ve Orman Bakanlığınca yürütülmüştür. Bu kapsamda, potansiyel kirletici kaynaklar ile bunlardan kaynaklanan kirletici maddeler belirlenmiş, bu maddelerin çevredeki kalıcılıkları, canlı organizma bünyesinde birikme potansiyelleri ile sucul canlılar üzerindeki akut ve kronik toksik etkileri değerlendirilerek bir önceliklendirme yapılmış ve Ülkemiz su kaynaklarında bulunması muhtemel kirleticiler belirlenerek 2016 yılında “Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği”ne aktarılmıştır.

Ayrıca, adı geçen Yönetmelikte bu kirleticilere ilişkin su kaynaklarında aşılması gereken seviyeleri ifade eden çevresel kalite standartları da yer almaktadır. Çevresel kalite standartlarının sağlanmasına yönelik tedbirler Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanmakta olan “Nehir Havza Yönetim Planları” ile havza bazında belirlenerek sorumlu kurum ve kuruluşlara bildirilmektedir.

Bununla birlikte, 2012-2015 yılları arasında yürütülen çalışmalar ile yerüstü sularında hassas su kütleleri, kentsel atıksu kirliliği (evsel, endüstriyel vb. kirlilik) açısından kentsel hassas alanlar ve tarımsal kaynaklı baskının yoğun olduğu nitrata hassas alanlar tespit edilmiş, bu alanlarda su kalitesi hedefleri ve su kalitesinin iyileştirilmesi için alınacak tedbirler (İyi Tarım Uygulamaları Kodu’nun uygulanması gibi) belirlenmiş olup; 23.12.2016 tarih ve 29927 sayılı “Hassas Su Kütleleri ile Bu Kütleleri Etkileyen Alanların Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Hakkında Yönetmelik” ile ilan edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığınca su kaynaklarının yönetimine ilişkin yürütülen tüm çalışmalar paydaşların katılımı ilkesi doğrultusunda gerçekleştirilmekte olup, meslek odaları ve akademisyenler ile ilgili tüm tarafların görüşleri dikkate alınmaktadır.

18 Ocak 2019 tarih ve 30659 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Havza Yönetimi Merkez Kurulu, Havza Yönetim Heyetleri ve İl Su Yönetimi Koordinasyon Kurullarının Teşekkülü, Görevleri, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Tebliğ” kapsamında Gediz ve Küçük Menderes Havza Yönetim Heyeti (HYH) ile İzmir, Uşak ve Manisa İl Su Yönetimi Koordinasyon Kurulları (İSYKK) oluşturulmuş olup, sekretarya hizmetleri DSİ 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Meslek odaları anılan heyet ve kurulların üyesi olup, gerçekleştirilen toplantılara katılım sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, söz konusu tesislerimizin kirlenmemesi, tarlalara akan kirli suyun insan sağlığına ve toprağa vereceği zararların oluşmaması için suyun kirlenmesine neden olan faktörlerin ortadan kaldırılması ve atık suların bırakılmaması hususu tüm ilgili birimlere (MASKİ, İZSU, Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri ve Valilikler) DSİ 2. Bölge Müdürlüğü ve Menemen Sulama Birliği tarafından yazılı olarak bildirilmektedir.

5) Bakanlığımız 2872 Çevre Kanunu ve bağlı Yönetmelikler uyarınca faaliyetlerini sürdürmekte olup, uygulamalara yönelik gerek yönetmelikler, gerekse tebliğler Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmeden önce tüm sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine açılmakta ve bildirilen görüşler dikkate alınmaktadır.

7) Sağlık Bakanlığından alınan bilgiye göre; bahsi geçen işletmenin faaliyetinden dolayı halk sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri konusunda bugüne kadar gerek yazılı, gerekse şifahi olarak doğrudan Sağlık Bakanlığına ulaşan herhangi bir şikayet bulunmamaktadır.

Ancak söz konusu işletmeye yakın olduğu belirtilen Kocatürk Koleji öğrenci velileri tarafından 09.01.2019 tarihinde Tire Kaymakamlığına, 08.01.2019 tarihinde de ise Tire İlçe Sağlık Müdürlüğüne verilen dilekçede biyogaz tesisinin faaliyete geçmesinden sonra okul çevresinde ve bahçesinde rahatsız edici, boğazda yanma hissi verici bir kokunun oluştuğu belirtilerek bunun halk sağlığını tehdit edici toksik veya mikrobik atık veya gaz olup olmadığının araştırılması talep edilmiştir.

Konu Tire İlçe Sağlık Müdürlüğünce 15.01.2019 tarihinde İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüze iletilmiş olup, Türk Akreditasyon Kurumu tarafından koku emisyonu ölçümü konusunda yetkilendirilmiş laboratuvarca yapılan ölçüm sonucunda “Koku Oluşturan Emisyonların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” sınır değerlerine uygun olduğu görülmüştür.